

Z konferencí o cukrové řepě

FROM SUGAR BEET CONFERENCES

Konference s prezentací odrůd cukrové řepy

Cukrová řepa patří v České republice k tradičním plodinám, její výnosy se zde pohybují na vysoké úrovni. V letech 2011 a 2012 průměrné hektarové výnosy našich pěstitelů přepočtené na 16% cukernatost překročily hranici 70 t.

Poslední pěstitelská sezóna pro cukrovku tak vysoce úspěšná nebyla, ale průměrný republikový výnos $65 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$ v loňském, z hlediska průběhu počasí nepříznivém roce představuje velmi dobrý výsledek. Průměrná cukernatost loni dosáhla zhruba 17%. V roce 2013 se výměra cukrové řepy na našich polích vyhoupla na více než 62 tis. ha.

Zatímco loni pěstitelé cukrovky v Čechách sklízeli v průměru zhruba $70 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$, na Moravě výnosy kolísaly v rozmezí $50\text{--}70 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$. Desetiletý průměr České republiky dosahuje $61 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$.

Na území ČR byly v loňském roce patrné velké rozdíly nejen mezi oblastmi, ale také mezi jednotlivými podniky i pozemky v rámci jednoho podniku. Úrodné těžké půdy po zamokření kořeny cukrové řepy dusily.

Množství aktuálních informací z oblasti pěstování cukrovky měli možnost si vyslechnout účastníci lednových konferencí pro dodavatele suroviny společnosti Tereos TTD, uspořádaných v Hradci Králové a v Bezně na Mladoboleslavsku. Akce se těšily velkému zájmu pěstitelů. Konference uspořádal Svaz pěstitelů cukrovky Čech spolu se společností Tereos TTD, a. s.,

Ústředním a kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským a firmami dodávajícími osiva.

Semenářství cukrovky spolu s výrobou osiv se v současné době nachází na vysoké úrovni. Naši pěstitelé používají osivo mořené a zároveň předklíčené. Moření osiva umožňuje snížit dávku insekticidů nutných na ošetřování porostů cukrové řepy. Předklíčování osiv zajišťuje velmi vysokou klíčivost a následně i polní vzházivost.

Cukrovarnická kampaň

Průběh uplynulého roku z hlediska pěstování cukrové řepy a cukrovarnické kampaně zhodnotil agronomický ředitel společnosti Tereos TTD, a. s., Ing. Karel Chalupný spolu se svým náměstkem Ing. Jaroslavem Verflem.

Cukrovarnická kampaň začala v Dobrovinci 25. září a v Českém Meziříčí 27. září 2013. Kampaň trvala v cukrovaru Dobrovice do 9. ledna, v Českém Meziříčí do 10. ledna 2014, ve společnosti Tereos TTD, a. s., tedy 107 dnů.

Výměra cukrovky pěstitelů společnosti Tereos TTD dosáhla zhruba 36 tis. ha (plocha osevu byla $36\,800 \text{ ha}$). Průměrný výnos přepočtený na 16% cukernatost činil $68 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$, což představuje třetí nejlepší výsledek v historii po dvou neúspěšnějších předešlých letech. Cukernatost v průměru dosáhla 18,1%, to je nejvíce za posledních pět let.

Těžké půdy, kde se při zamokření vyskytovaly problémy, zaujímají asi třetinu z celkové výměry pěstitelů v Čechách. Při přemokření se dosahovalo třeba jen $30 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$, ale na ostatních polích se sklízelo až $90 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$.

Během kampaně se v cukrovaru v Dobrovinci denně zpracovalo průměrně 14 300 t řepných bulv a v Českém Meziříčí 7 300 t. Společnost vyrobila 263 tis. t cukru a 890 tis. hl. lihu.

Výběr odrůd

Při výběru odrůdy by měli pěstitelé přihlídnout ke svým podmínkám. Neměli by podcenit nebezpečí výskytu háďátek i dalších škodlivých činitelů. Určitě by si na svých polích měli nechat udělat rozborů půdy ke zjištění výskytu nematodů.

Osivářské firmy nabízejí odrůdy pro různé podmínky pěstování. Současné antinematodní odrůdy, tolerantní vůči háďátku řepnému, dosahují vysokých výnosů jak v infekčních, tak i v neinfekčních podmínkách. Z rozsáhlého sortimentu odrůd cukrovky vybrala společnost Tereos TTD do své nabídky pro letošní rok 23 rizotolerantních a 8 antinematodních odrůd. Od firmy KWS

Obr. 1. Pohled do sálu v Bezně

Osiva, s. r. o., se jedná o odrůdy Kiringa KWS, Labonita KWS, Talenta KWS, Terranova KWS a loni registrovanou odrůdu Natura KWS. Z nabídky Maribo Seed International ApS o odrůdy Gallant a SY Apel. Od firmy Selgen, a. s., (šlechtění Florimond Desprez) si pěstitelé v Čechách mohou objednat odrůdy Danube, Narcos a Oceanite. Od firmy SESVanderHave International, B. V., byly vybrány odrůdy Alpaca, Amulet, Expert, Hercules, Pohoda, Raptor, Scorpion a nově registrovaná odrůda Hombre. Od firmy Strube ČR, spol. s r. o., se do nabídky dostaly odrůdy Caruso, Victor a Gellert. Syngenta Czech, s. r. o., má v nabídce pěstitelům Tereos TTD odrůdy Monsun a SY Marvin.

Z antinematodních odrůd mohou pěstitelé cukrovky Tereos TTD vybírat odrůdy KWS Osiva Panorama KWS, Vitalina KWS a letošní novinku Attraktivita KWS. Od firmy Maribo Seed antinematodní odrůdu Xanadu, od SESVanderHave odrůdy Cactus a Gibbon a od společnosti Strube odrůdy Charly a Presley.

Hana Honsová, ČZU v Praze

Zimní škola 2014 – první část seminářů

Cyklus seminářů pro pěstitelé cukrovky, tzv. Zimní škola, se letos konal již po třinácté. První část, kterou tvořily dva velké semináře, 28. 1. v Bezně a 30. 1. ve Smiřicích, byla věnována především zhodnocení posledního pěstitelského roku a uplynulé kampaně i otázkám spojeným s budoucností oboru. Ve druhé části Zimní školy, kterou byla série regionálních setkání v první polovině února (po uzávěrce tohoto čísla), byl program zaměřen na problematiku pěstitelské technologie. Zimní škola se těšila značnému zájmu, v Bezně se sešlo přes 200 účastníků.

Úvodem vystoupil Ing. Oldřich Reinbergr, generální ředitel společnosti Tereos TTD. I když loňský rok nebyl optimální, výsledky nejsou špatné, uvedl. Dlouhodobě mají výnosy rostoucí trend (v posledních 5 letech při 16% cukernatosti ve společnosti TTD byly 66,6 – 61,4 – 81,7 – 79,5 – 68,0 t.ha⁻¹). Řepa byla zdravá a cukernatost rostla až do konce kampaně. Problémy byly s kvalitou řízků v Dobrovinci (nízká sušina) v důsledku nedostatečné kapacity řízkolisů, to bude odstraněno instalací nového řízkolisů. Vyšší byl obsah nečistot v dodávané řepě (srážky dosáhly 12–15%), především vlivem počasí, pozornost bude třeba soustředit na přítomnost cizích předmětů v dodávkách, ty nemusí být separátory zachyceny a pak poškozují zařízení cukrovaru.

Jaká bude situace na liberalizovaném trhu s cukrem dnes nevíme, pravidla ještě nejsou dojednána. Ing. Reinbergr vyjádřil své přesvědčení, že naši řepaři a cukrovarníci obstojí, musí však být na nové podmínky připraveni. Důležité je, aby byla řepa přiměřeně podporována, a to veškerá produkce (rovně řepa určená pro výrobu cukru i lihu), podpora byla trvalá a zacílená na aktivní pěstitelé. Ing. Reinbergr seznámil účastníky semináře s cílem, který si osobně pro TTD klade v souvislosti s rokem 2017: 40 tis. ha cukrovky, 3 mil. t řepy, 300 tis. t cukru a 1,5 mil. hl lihu.

Akcionáři společnosti Tereos TTD umožňují 50 % zisku reinvestovat. TTD se zaměřuje na tři druhy investic: snižujících náklady na energie (produkce bioplynu), snižujících další náklady (rekonstrukce a investice do výrobních a skladovacích zařízení) a investice podporující životní prostředí. I díky tomu patří Tereos TTD mezi největší potravinářské firmy u nás, svou produkci prodává v řadě zemí EU (Francie, Německo, Rakousko, Švýcarsko, Polsko, Maďarsko a Slovensko), kromě ČR.

Obr. 2. Pěstitelé mohou volit ze široké nabídky odrůd cukrovky

Ředitel výkonné složky SPC Čech, Ing. Jan Křováček, podrobně referoval o projednávání podoby Společné zemědělské politiky EU v letech 2015–2020. Nová SZP je více prozemědělská, dává větší míru rozhodování členským zemím. Pěstitelé cukrovky čeká řada změn, osev cukrovky v roce 2017 již bude v podmínkách liberalizace trhu s cukrem. V současnosti probíhá diskuse nad jednotlivými návrhy, také v rámci ČR. Nyní i v budoucnu je třeba, aby byly zájmy řepařů i cukrovarníků dostatečně hájeny nejenom před orgány státu, ale také v rámci profesních organizací. Do 31. 7. 2014 má být v nových členských zemích EU rozhodnuto, zda budou uplatňovat systém dotací SAPS, nebo platební nároky. SAPS lze využít až do roku 2020, je to jednoduchý a spravedlivý systém.

Agronomický ředitel Tereos TTD, Ing. Karel Chalupný, zhodnotil pěstitelský rok 2013. Vegetace řepy byla ovlivněna extrémně v průběhu počasí, suma srážek byla nejvyšší za poslední tři roky. Po problematickém začátku vegetace, silných dešťů na začátku léta a následným suchem přišlo chladné zří s nedostatkem slunečných dní. Odhad výnosu 72,3 t.ha⁻¹ z 9. 9. byl později snížen, začátek kampaně byl oddálen. Nižší výnosy působila také nevyrovnanost porostů a vyšší sklizňové ztráty. Přesto celkové výsledky nebyly zdaleka špatné, průměrná cukernatost, rostoucí po celou dobu kampaně, byla nejvyšší za poslední tři roky, vyšší než ve Francii. V ročníku 2013 se příznivě projevil vliv podřívání (zvláště na těžkých půdách) a plečkování. Cukrovou řepu v Čechách pěstovalo 457 pěstitelů (v roce 2005 jich bylo 288).

O situaci francouzských řepařů a přípravě na situaci po roce 2017 informoval české pěstitelé člen agronomického oddělení Tereos France pan Patrice Kerckove.

Závěr akce byl vyhrazen přednášce prof. Pulkrábka z ČZU (v Bezně tlumočené Ing. Křováčkem) zaměřené na nové poznatky týkající se pěstitelské technologie. Týkala se zkušeností s hnojením cukrovky a výsledků pokusů hodnotících vliv různého zpracování půdy na její utuženost i vodní erozi.

Blaboslav Marek

Pozn.: Podobné akce, zaměřené na aktuální otázky a prezentaci odrůd, pořádaly pro pěstitelé řepy také cukrovarny na Moravě.